Č.j.: S 252/02-891/03-ORP V Brně dne 25. února 2003

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení S 252/02 zahájeném dne 27. prosince 2002 z vlastního podnětu podle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 21 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ve věci možného porušení ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů společností ČESKÝ TELECOM, a.s. se sídlem Olšanská 55/5, 130 34 Praha 3, IČ 60193336, jehož účastníky jsou společnost ČESKÝ TELECOM, a.s. se sídlem Olšanská 55/5, 130 34 Praha 3, IČ 60193336, ve správním řízení zastoupená na základě pověření ze dne 3. ledna 2003 JUDr. Marií Lutovskou, bytem Kubelíkova 1258/43, Praha 3, r.č. 486129/055, a společnost Aliatel a.s., se sídlem Sokolovská 131/86, 186 00 Praha, IČ 61058904, ve správním řízení zastoupená na základě plné moci ze dne 9. ledna 2003 Ing. Petrem Štajnerem, bytem Úzká 674, 250 92 Šestajovice, Praha-východ, vydává toto

r o z h o d n u t í :

1. Společnost ČESKÝ TELECOM, a.s. se sídlem Olšanská 55/5, 130 34 Praha 3, IČ 60193336 tím, že v době před zahájením provozu služby IOL Platinum, tj. v době před 29. květnem 2002, a dále v době provozu služby IOL Platinum, tj. v době od 29. května 2002 do vydání rozhodnutí Českého telekomunikačního úřadu o předběžném opatření ze dne 27. června 2002, kterým byla uložena společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. povinnost ukončit dnem doručení rozhodnutí o předběžném opatření nabízení a poskytování telekomunikační služby IOL Platinum, neučinila jiným oprávněným provozovatelům veřejných telekomunikačních sítí tzv. velkoobchodní nabídku na poskytování služeb založených na xDSL (ADSL) technologii umožňující poskytovat službu obsahu i přenosu dat, zneužila své dominantní postavení na trhu zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmových technologií xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi k újmě jiných oprávněných provozovatelů veřejných telekomunikačních sítí a k újmě koncových zákazníků, čímž porušila § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů.

2. Za porušení § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ukládá Úřad pro ochranu hospodářské soutěže společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. se sídlem Olšanská 55/5, 130 34 Praha 3, IČ 60193336, dle ustanovení § 22 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, pokutu ve výši **23 000 000,- Kč (slovy: dvacet tři milionů korun českých).**

   Pokuta je splatná do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže u České národní banky, pobočka Brno, č. účtu 3754-24825-621/0710, konstantní symbol 1148, jako variabilní symbol se uvede kmenová část daňového identifikačního čísla účastníka řízení.

3. Podle § 11 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů Úřad pro ochranu hospodářské soutěže jednání popsané pod bodem 1. výroku tohoto rozhodnutí společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. se sídlem Olšanská 55/5, 130 34 Praha 3, IČ 60193336 do budoucna zakazuje.

O d ů v o d n ě n í

Dne 24. dubna 2002 obdržel Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) stížnost společností Aliatel a.s., se sídlem Sokolovská 131/86, 186 00 Praha, IČ 61058904 (dále jen „Aliatel“), Contactel s.r.o., se sídlem Vinohradská 174, 130 00 Praha 3, IČ 25733621 (dále jen „Contactel“), Czech On Line, a.s., se sídlem Rybná 14, Praha 1, IČ 63080150, dnes se sídlem U nákladového nádraží 8, č.p. 3153, 130 00 Praha 3 (dále jen „Czech On Line“), ETEL, s.r.o., se sídlem Benediktská 2/685, 110 00 Praha 1, IČ 25630636 (dále jen „ETEL“), GTS CZECH, a.s., se sídlem Hvězdova 1073/33, 140 21 Praha 4, IČ 63999501 (dále jen „GTS“), World Online, s.r.o., se sídlem Krakovská 9, 110 00 Praha 1, IČ 64788610 – dnes TISCALI Telekomunikace Česká republika s.r.o, se sídlem Dělnická 213/12, 170 04 Praha 7 (dále jen „Tiscali“) a NEXTRA Czech Republic s.r.o., V Celnici 10, 117 21 Praha 1, IČ 25683691 (dále jen „Nextra“) na možné zneužití dominantního postavení společností ČESKÝ TELECOM, a.s. se sídlem Olšanská 55/5, 130 34 Praha 3, IČ 60193336 (dále jen „ČESKÝ TELECOM“) při nabízení služeb založených na technologii ADSL tím, že ČESKÝ TELECOM odmítl učinit ostatním Internet Service Providerům (dále jen „ISP“) velkoobchodní nabídku na poskytování ADSL, aby i ostatní ISP mohli koncovým zákazníkům nabídnout přístup k Internetu pomocí technologie ADSL, ačkoli již ČESKÝ TELECOM měl svou vlastní službu založenou na této technologii připravenu natolik, že ji byl schopen nabídnout koncovým zákazníkům, a dále že o poskytnutí této velkoobchodní nabídky ČESKÝ TELECOM odmítl s ostatními ISP jednat (spr. spis č. l. 1-60).

Stěžovatelé jsou společnosti, kterým Český telekomunikační úřad (dále jen „ČTÚ“) vydal licence ke zřizování a provozování veřejné telekomunikační sítě a licence na poskytování veřejné telefonní služby prostřednictvím veřejné pevné telekomunikační sítě a dále na základě generální licence ČTÚ mj. poskytují přístup uživatelům ke službám sítě INTERNET. Dále v textu bude pro tyto ostatní oprávněné provozovatele veřejných telekomunikačních sítí používán jednotný název „alternativní operátoři“ nebo „ISP“.

Na základě této stížnosti provedl Úřad v dané věci předběžné šetření, v rámci kterého se obrátil na ČESKÝ TELECOM se žádostí o sdělení, z jakého důvodu nebyla alternativním operátorům učiněna tzv. velkoobchodní nabídka ADSL služeb či nabídnuta v této věci jiná forma spolupráce. Úřad si také vyžádal od ČESKÉHO TELECOMU i alternativních

operátorů kopii veškeré korespondence mezi výše uvedenými společnostmi v předmětné věci a zároveň se obrátil i na ČTÚ se žádostí o posouzení této problematiky z hlediska zákona č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích (dále jen „telekomunikační zákon“). ČTÚ ve svém stanovisku ze dne 20. května 2002 uvedl, že dle jeho informací společnost ČESKÝ TELECOM předpokládá využití technologie ADSL především pro podporu vlastních telekomunikačních služeb IOL Platinum a nehodlá ve fázi zavádění této technologie nabízet tyto širokopásmové služby jako velkoobchodní produkt jiným provozovatelům veřejných telekomunikačních sítí. Dále ČTÚ ve svém stanovisku uvádí, že společnost ČESKÝ TELECOM je dle telekomunikačního zákona jako provozovatel veřejné telekomunikační sítě povinna, požádá-li o to jiný provozovatel nebo poskytovatel vykonávající odpovídající telekomunikační činnost, umožnit tomuto žadateli přímé nebo nepřímé propojení jimi provozovaných telekomunikačních sítí a je tedy povinna vytvořit podmínky pro velkoobchodní prodej předmětné služby alternativním provozovatelům.

Dne 29. května 2002 oznámil ČESKÝ TELECOM spuštění tzv. regionálně omezeného testovacího provozu služby IOL Platinum, tedy služby založené na ADSL technologii, a to v lokalitách Praha, Brno, Ostrava s tím, že předpokládal rozšíření možnosti připojení na dalších cca 100 měst v České republice během roku 2002. Dne 31. května 2002 zaslali alternativní operátoři Úřadu „Návrh na vydání předběžného opatření v souvislosti se zneužitím dominantního postavení ČESKÉHO TELECOMU při nabízení služeb ADSL“. Za účelem řádného objasnění skutečného stavu věci proběhlo dne 6. června 2002 na Úřadě jednání se zástupci ČESKÉHO TELECOMU, dne 12. června 2002 se zástupci alternativních operátorů a dne 26. června 2002 společné jednání se zástupci alternativních operátorů a ČESKÉHO TELECOMU. Z těchto jednání vyplynulo, že se ČESKÝ TELECOM a alternativní operátoři rozcházejí zejména ve způsobu, jakým by alternativní operátoři mohli přístup ke službám sítě Internet koncovým zákazníkům nabízet. V rámci dokumentu „ADSL Wholesale CTc Offer“, který předložil ČESKÝ TELECOM alternativním operátorům dne 18. června 2002, byla alternativním operátorům nabídnuta možnost poskytovat zákazníkům sítě ČESKÉHO TELECOMU vybavené technologií ADSL pouze vlastní internetový obsah, avšak ČESKÝM TELECOMEM nebyly alternativním operátorům určeny přesné technické parametry této služby, ceny za tyto služby a termíny jejich spuštění, apod., tj. nebylo by jim umožněno na základě tohoto dokumentů ČESKÉHO TELECOMU nabízet koncovým zákazníkům službu přenosu dat a službu přístupu k širokopásmovým službám sítě Internet vyššími rychlostmi s využitím technologie ADSL. Dokument „ADSL Wholesale CTc Offer“ dle vyjádření alternativních operátorů i ČTÚ nesplňuje požadavky kladené telekomunikačním zákonem na znění velkoobchodní nabídky a je také v rozporu s požadavky, které alternativní operátoři předložili dne 30. května 2002 ČESKÉMU TELECOMU v rámci vlastního návrhu velkoobchodního modelu DSL.

Dne 12. června 2002 zahájil ČTÚ správní řízení č.j. 17753/2002-610 ve věci poskytování veřejné telekomunikační služby a přístupu k ní za podmínek stanovených v § 38 odst. 2 telekomunikačního zákona ve věci poskytnutí vysokorychlostního přístupu ke službám sítě Internet, resp. ve věci zahájení pilotního projektu poskytování veřejné telekomunikační služby IOL Platinum. Dne 27. června 2002 vydal ČTÚ v předmětném správním řízení pod č.j. 18640/2002-610 rozhodnutí o předběžném opatření, kterým ČESKÉMU TELECOMU uložil povinnost ukončit dnem doručení rozhodnutí o předběžném opatření nabízení a poskytování telekomunikační služby IOL Platinum, jejíž součástí je přístup k širokopásmovým službám sítě Internet s využitím technologie xDSL (ADSL). Na základě zásahu ČTÚ přerušil Úřad v dané věci šetření do vydání konečného rozhodnutí ČTÚ, a to zejména s ohledem na skutečnost, že pro další postup Úřadu bylo nezbytné stanovisko ČTÚ,

zda požadavky vznesené alternativními operátory a odmítané ČESKÝM TELECOMEM jsou realizovatelné zejména po technické stránce.

Po vydání druhostupňového rozhodnutí ČTÚ a na základě skutečností zjištěných v předběžném šetření Úřad zahájil dne 27. prosince 2002 z vlastního podnětu správní řízení č.j. S 252/02 ve věci možného porušení § 11 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (dále jen „zákon“), kdy možné porušení zákona Úřad spatřuje v tom, že ČESKÝ TELECOM nevytvořil podmínky k tomu, aby jiní oprávnění provozovatelé veřejných telekomunikačních sítí mohli poskytovat koncovým účastníkům ČESKÉHO TELECOMU přístup k širokopásmovým službám sítě Internet s využitím technologie xDSL (ADSL), a to tak, že tito oprávnění provozovatelé budou poskytovat službu obsahu i službu přenosu dat.

Dne 15. ledna 2003 obdržel Úřad dopis společnosti Aliatel, kterým tato společnost žádala o přiznání postavení účastníka tohoto správního řízení. Vzhledem k tomu, že tento požadavek Úřad obdržel před ukončením správního řízení a dále s ohledem na skutečnost, že Úřad shledal, že práva společnosti Aliatel mohou být rozhodnutím Úřadu v tomto správním řízení podstatně dotčena (společnost Aliatel je jedním z potenciálních konkurentů společnosti ČESKÝ TELECOM na relevantním trhu), dospěl Úřad k závěru, že jsou splněny podmínky obsažené v § 21 odst. 1 zákona. Proto Úřad přiznal společnosti Aliatel postavení účastníka tohoto správního řízení, o čemž společnost Aliatel písemně informoval.

Charakteristika společnosti ČESKÝ TELECOM

Z výpisu z obchodního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze, oddílu B, vložky 2322 Úřad zjistil, že společnost ČESKÝ TELECOM je akciovou společností s velmi rozsáhlým předmětem činnosti, přičemž pro toto správní řízení považuje Úřad za významné působení společnosti ČESKÝ TELECOM zejména v těchto oblastech:

- poskytování telekomunikačních služeb;
- zřizování a provozování veřejné pevné telekomunikační sítě, jejímž prostřednictvím budou poskytovány telekomunikační služby na celém území České republiky;
- propojování v propojovacích bodech za podmínek smluvně dohodnutých telekomunikační sítě s telekomunikačními sítěmi jiných oprávněných provozovatelů.

Statutárním orgánem společnosti je představenstvo, jménem společnosti jednají buď společně všichni členové představenstva, nebo společně nejméně dva členové představenstva, z nichž jeden musí být předseda nebo místopředseda představenstva. Za společnost podepisují buď společně všichni členové představenstva, nebo společně nejméně dva členové představenstva, z nichž jeden musí být předseda nebo místopředseda představenstva.

Popis rozhodných skutečností

K tomu, aby mohl Úřad věc správně posoudit, bylo nezbytné především vymezit relevantní trh, na kterém se projevují účinky jednání společnosti ČESKÝ TELECOM.

Relevantním trhem je trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících

území. Z hlediska času se relevantní trh zkoumá pouze v případě, když v konkrétním okamžiku nebo období jsou soutěžní podmínky výrazně jiné než v období ostatních.

Úřad vymezil relevantní trh z hlediska **věcného** jako **trh zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmových technologií xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi.**

Ke zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a k přenosu dat lze využít řadu technických řešení – například pevné linky, komutované připojení, televizní kabelové rozvody, apod. Přenos dat je realizován pomocí přenosových protokolů za pomocí jednotlivých technologií.

Mezi nejběžněji využívané způsoby umožňující přístup ke službám sítě Internet patří komutované připojení a připojení pevnou linkou. **Komutované připojení** (také tzv. vytáčené připojení, dial-up) využívá veřejnou telefonní síť pro potřeby propojení uživatelova počítače se vstupním bodem do sítě jeho poskytovatele připojení (tzv. providera). Poněvadž je veřejná telefonní síť přizpůsobena pro přenos hlasu, je nutné pro přenos dat využít tzv. modemy. Toto připojení má dočasný charakter, vzniká a zaniká dle konkrétní potřeby na straně uživatele. Jeho nevýhodou je relativně malá spolehlivost a omezená maximální přenosová rychlost.

Za formu komutovaného připojení lze považovat i připojení přes **ISDN,** které se liší od klasického dial-up připojení zejména v tom, že přenos dat přes telefonní síť (v tomto případě označovanou za síť ISDN) probíhá jako plně digitální. Na straně uživatele není třeba mít běžný telefonní (tj. analogový) modem, ale pouze vhodnou kartu či adaptér pro připojení k ISDN rozhraní. Také v případě ISDN se však jedná o dočasné připojení s garantovanou přenosovou rychlostí, vznikající a zanikající na základě konkrétní potřeby.

Oba výše popsané způsoby připojení mají stejný způsob tarifikace, a to na základě délky doby trvání připojení k Internetu. Vzhledem k výše uvedenému využívají komutované připojení zejména domácnosti a menší podnikatelské subjekty.

V případě připojení **pevnou linkou** (také tzv. pevné připojení) je mezi uživatelem a providerem zřízeno spojení, které existuje trvale v čase a umožňuje neustálou dosažitelnost uživatele. Může být realizováno několika způsoby (například pronájem digitálního datového okruhu, bezdrátová místní smyčka apod.). Tento způsob připojení je realizovatelný například při připojování celých lokálních sítí či u společností provozujících vlastní internetové služby.

Velmi typickým způsobem propojení zákazníka a jeho providera zejména při tzv. **připojení pevnou linkou** je použití **pevných datových okruhů.** Tyto datové okruhy mohou být vytvářeny mnoha různými způsoby, přičemž konkrétní technické řešení by mělo být z pohledu uživatele irelevantní – o vše by se měl postarat zřizovatel okruhu. Cena za tento typ připojení se odvíjí od přenosové rychlosti, přičemž svou roli zde může hrát i velikost okruhu. Ve většině případů zůstává datový okruh ve vlastnictví provozovatele, pouze v případě bezdrátových okruhů si zákazník většinou může sám zakoupit potřebná koncová zařízení. Pro nižší přenosové rychlosti se využívají okruhy analogové, pro vyšší přenosové rychlosti již většinou digitální.

Poněvadž ne vždy má telekomunikační operátor k dispozici pevnou místní smyčku, využívají se pro **pevné připojení** také různé **bezdrátové technologie,** které žádné fyzické

přenosové medium nevyžadují. Typickou vlastností bezdrátové místní smyčky je její stacionární charakter. Na kvalitu přenosu má vliv mnoho faktorů, jako například geografické podmínky, vzdálenost, umístění antén, a také frekvence, na kterých se přenos odehrává. Pro bezdrátové přenosy se často používá pásmo 2,4 GHz, pro kvalitnější přenosy se doporučuje pásmo 3,5 GHz. Bezdrátové přenosy sice poskytují připojení k Internetu za využití vyšších přenosových rychlostí, ale jsou cenově značně nákladnější (vztaženo k přenesenému objemu dat) a mají mnohem vyšší pořizovací náklady než vybudování ADSL přípojky. Pro vysokou cenu jsou tedy tyto technologie určeny pro jinou cílovou skupinu zákazníků, a to zejména pro velké podnikatelské subjekty. Změna poskytovatele připojení k Internetu je spojená s vysokými investičními náklady (je třeba většinou vyměnit veškerou technologii apod.).

Další variantou připojení k Internetu je **mobilní připojení.** Tato varianta je charakteristická tím, že umožňuje, aby se uživatel připojoval k Internetu v zásadě odkudkoli, a zejména se mohl během připojení pohybovat. V současné době je tato možnost realizována relativně nízkými přenosovými rychlostmi zejména prostřednictvím sítě GSM a má typický charakter dočasného spojení s tarifikací dle délky doby trvání připojení. Vzhledem k omezeným možnostem mobilních telefonů však není mobilní připojení běžně využíváno.

V některých lokalitách lze k přístupu k Internetu také využít **rozvodů kabelové televize** (dále jen „TKR“). Pro skutečnou možnost využití těchto rozvodů pro přístup k Internetu je však důležitý konkrétní způsob, jakým jsou příslušné kabelové rozvody řešeny. Tato varianta je však realizovatelná jen na velmi omezené části České republiky, neboť ne každou síť televizních kabelových rozvodů lze využít pro přístup k Internetu. Výhodou je trvalý charakter připojení a obvyklá bývá tarifikace podle objemu přenesených dat či paušální poplatek dle přenosové rychlosti. Nevýhodou však je, že tyto rozvody mohou dle stávající legislativy využívat pouze jejich majitelé a není do nich umožněno vstoupit i jiným provozovatelům. U některých provozovatelů jsou základní nabídky určeny pouze pro domácnosti a nikoli pro podnikatelské subjekty.

Technologie ADSL (tzv. „Asymetric Digital Subscriber Line“) patří mezi technologie xDSL (Digital Subscriber Line), jejichž společným znakem je snaha využít na maximum přenosový potenciál existujících metalických rozvodů, především pak místních smyček.

Jak vyplývá již z názvu ADSL, jedná se o technologii asymetrickou, která díky využití širšího rozsahu frekvencí umožňuje dosahovat na běžné telefonní dvoulince přenosových rychlostí teoreticky až 9 Mbit/s směrem k účastníkovi (tzv. downstream) a 640 Kbit/s směrem od účastníka (tzv. upstream) do vzdálenosti cca 5 km bez použití opakovače při potřebném standardním průměru metalického vedení 0,5 mm, tj. snaží se maximalizovat přenosovou rychlost v jednom směru za cenu výraznějšího zpomalení ve směru opačném. Je třeba vzít v úvahu, že dosažitelné přenosové rychlosti jsou závislé na fyzické vzdálenosti od koncového bodu účastníka k nejbližšímu DSLAMu poskytovatele ADSL připojení (DSLAM=ADSL modem) a na kvalitě místní smyčky. Tuto technologii, resp. na ní založené služby, lze tedy poskytovat všem účastníkům pevné veřejné telekomunikační sítě, kteří se nacházejí ve výše zmíněné vzdálenosti od DSLAMu, který lze teoreticky vybudovat v každé ústředně ČESKÉHO TELECOMU. S nabízením služeb založených na této technologii jsou spojené malé instalační náklady u koncových účastníků, které nedosahují výše nákladů u jiných srovnatelných technologií. Zákazník také bývá většinou zpoplatněn podle objemu přenesených dat a nikoli podle délky trvání připojení. Díky svým specifickým vlastnostem jsou tedy služby založené na technologii ADSL určené spíše pro uživatele internetových služeb (primárně pro domácnosti a menší podnikatelské subjekty) a nikoli pro jejich

poskytovatele.

Technologie ADSL je schopna uspokojovat obdobné potřeby jako technologie pracující ve frekvenčním pásmu 2,4 GHz, ale při předpokládaných výrazně nižších cenách, u uživatelů komutovaného přístupu nabízí zase větší stabilitu připojení, vyšší rychlosti a relativně výhodnou cenu. Tato technologie a na ní založené služby jsou plně závislé na metalickém vedení. ČESKÝ TELECOM jako provozovatel veřejné pevné telefonní sítě ovládá 98 % všech lokálních smyček, které jsou ukončeny v ústřednách a účastnických rozvaděčích patřících ČESKÉMU TELECOMU, kam nemají alternativní operátoři bez souhlasu ČESKÉHO TELECOMU přístup. Poněvadž v ČR stále neexistuje právní úprava zpřístupňující místní smyčky ČESKÉHO TELECOMU i ostatním operátorům, nemají alternativní operátoři možnost si tzv. koncovou míli od ČESKÉHO TELECOMU pronajmout a posléze na takto pronajatých okruzích nabízet svým koncovým zákazníkům i ADSL. Poněvadž tato technologie pracuje ve vysokých frekvenčních pásmech, nevylučuje i simultánní použití telefonní linky pro telefonní službu.

Do trhu věcně vymezeného jako zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmových technologií xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi nebyly zahrnuty ostatní technologie sloužící pro přístup ke službám sítě Internet a přenos dat z následujících důvodů:

- Přístup ke službám sítě Internet přes dial-up, ISDN nebo mobilní připojení je tarifikován dle skutečné délky připojení. Tyto způsoby přístupu mají dočasný charakter, vyznačují se relativně nízkou přenosovou rychlostí a například u dial-upu či mobilního připojení i značnou nestabilitou.

- Připojení přes pevnou linku (ať již bezdrátovou technologií nebo pevnými digitálními okruhy) vyžaduje značné počáteční investice také na straně zákazníka – například u pevných digitálních okruhů bývá zákazníkovi vytvořen tento okruh „na míru“. Měsíční cena bývá většinou stanovena podle výše přenosové rychlosti a je výrazně vyšší než předpokládaná cena u ADSL. Bezdrátové technologie jsou také vystaveny značnému vlivu prostředí – na kvalitu přenosu signálu má vliv charakter terénu, vzdálenost od vysílače, apod.

- Rozvody kabelové televize sice umožňují připojení k Internetu za paušální poplatek, ale tato varianta je možná jen v několika málo lokalitách – většina sítí TKR není uzpůsobená na přístup ke službám sítě Internet. V lokalitách, kde je tento přístup možný, jsou základní varianty připojení za pomoci TKR určeny většinou pro domácnosti a nikoli pro podnikatelské subjekty.

- Přístup ke službám sítě Internet pomocí technologie ADSL lze za jistých okolností využít všude, kde jsou k dispozici pevné telefonní linky a kde je vzdálenost k ústředně menší jak 5 km. Tato technologie umožňuje dosahovat vysokých přenosových rychlostí, využívá nevyužívané frekvenční pásmo, jsou s ní spojeny výrazně nižší investiční náklady, dle zkušeností ze světa za výrazně nižší ceny než ostatní způsoby přístupu ke službám sítě Internet, přičemž kvalita spojení a stabilita přenosu dat je značná. Díky stávajícímu metalickému vedení lze tuto službu poskytovat všude na území ČR, kde bude k dispozici daná technologie.

Úřad vymezil **relevantní trh z hlediska geografického** lokalitami, kde jsou nataženy veřejné pevné telekomunikační sítě.

Po stránce **časové** jde o trh trvalý.

Podle § 10 zákona má dominantní postavení na trhu soutěžitel nebo společně více soutěžitelů (společná dominance), kterým jejich tržní síla umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích. Tržní sílu Úřad posuzuje podle hodnotového vyjádření zjištěného objemu dodávek nebo nákupu na trhu daného zboží (tržní podíl) dosaženého soutěžitelem nebo soutěžiteli se společnou dominancí v období, které je zkoumáno podle tohoto zákona, a podle dalších ukazatelů, zejména podle hospodářské a finanční síly soutěžitelů, právních nebo jiných překážek vstupu na trh pro další soutěžitele, stupně vertikální integrace soutěžitelů, struktury trhu a velikosti tržních podílů nejbližších konkurentů. Nebude-li pomocí těchto ukazatelů prokázán opak, má se za to, že dominantní postavení nezaujímá soutěžitel, který ve zkoumaném období dosáhl na trhu menší než 40 % tržní podíl.

Dominantní postavení je tedy takové postavení na trhu, kdy se subjekt může chovat ve značné míře nezávisle na ostatních soutěžitelích a spotřebitelích. Stejným způsobem posuzuje dominantní postavení například v případu United Brands (ECR 1975), nebo v případu NV Nederlandsche Banden Industrie Michelin v Commission of the European Communities, case 322/81 také Evropská komise.

Na Úřadem vymezeném relevantním trhu působí zejména společnost ČESKÝ TELECOM, která má díky neexistenci legislativy umožňující zpřístupnění místních smyček konkurenci ve svém vlastnictví cca 98 % místních smyček, které jsou zapotřebí ke zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmových technologií xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi. Každá jiná společnost, která by chtěla využívat ke zprostředkování přístupu k Internetu a k přenosu dat pomocí technologie xDSL (ADSL) pevné metalické vedení, by tato vedení a s tím související místní smyčky musela vybudovat, přičemž je třeba zohlednit skutečnost, že s tím jsou spojeny značné bariéry vstupu, spočívající především ve značných investičních nákladech a dále například v nutnosti získat stavební povolení.

Na základě výše uvedeného má Úřad za prokázané, že společnost ČESKÝ TELECOM má na daném relevantním trhu dominantní postavení.

Skutková zjištění

V rámci šetření stížnosti alternativních operátorů proběhlo za účelem zjištění skutečné situace na trhu dne 6. června 2002 v sídle Úřadu jednání se zástupci společnosti ČESKÝ TELECOM. Z tohoto jednání vyplynulo, že zkušební provoz za účelem ověření technologie ADSL byl zahájen již v červenci 2001 a vlastní služba IOL Platinum, která je založena na této technologii, byla ČESKÝM TELECOMEM spuštěna dne 29. května 2002. Z jednání také dále vyplynulo, že ČESKÝ TELECOM s koncovými zákazníky uzavíral na provoz služby IOL Platinum smlouvy na dobu neurčitou a že zákazníci za užívání této služby platili ČESKÉMU TELECOMU měsíční platby dle ceníku. ČESKÝ TELECOM na jednání dále uvedl, že k datu jednání nebyla velkoobchodní nabídka, na jejímž základě by alternativní operátoři mohli poskytovat koncovým zákazníkům přístup ke službám sítě Internet pomocí

technologie ADSL, vyvinuta. Dále ČESKÝ TELECOM uvedl, že další postup ve vztahu k alternativním operátorům zváží až po ukončení tzv. regionálně omezeného provozu.

Dne 12. června 2002 se na Úřadě uskutečnilo jednání se zástupci alternativních operátorů, kteří uvedli, že již v roce 2000 se uskutečnilo první informativní jednání se zástupci ČESKÉHO TELECOMU a že dle tiskové zprávy ze dne 8. listopadu 2001 si již ČESKÝ TELECOM na základě výběrového řízení zvolil poskytovatele potřebné technologie (spr. spis č.l. 528-529). Dále uvedli, že strategický partner společnosti ČESKÝ TELECOM se již cca v polovině roku 2001 obrátil na alternativní operátory s informací, že ČESKÝ TELECOM zvažuje zavedení ADSL služeb. Společnost Contactel se na ČESKÝ TELECOM obrátila se žádostí o možnost aktivně se zúčastnit ověřovacího provozu služby využívající technologie ADSL již 31. ledna 2002 (spr. spis č.l. 80-85), společnost Aliatel požádala o velkoobchodní nabídku možnosti využívání ADSL služeb dne 21. března 2002 (spr. spis č.l. 77-79), společnou žádost o zastavení komerčního spuštění služeb ADSL do doby, než bude k dispozici i velkoobchodní model pro ostatní ISP za rozumných podmínek, a o iniciaci jednání s ISP, na kterých by bylo možné získat informace o podmínkách souvisejících s využíváním služeb ADSL, zaslali alternativní operátoři generálnímu řediteli společnosti ČESKÝ TELECOM dne 15. února 2002 (spr. spis č.l. 82-83). Dle vyjádření alternativních operátorů – a jak také vyplývá z obsahu výše uvedené korespondence – bylo jejich cílem zahájit jednání o poskytnutí velkoobchodní nabídky ADSL, avšak ze sdělení ČESKÉHO TELECOMU vyplývá, že pro rozhodnutí, zda a jakým způsobem bude tato služba dále nabízena, budou podstatné až praktické zkušenosti z komerčního provozu (spr. spis č.l. 84-85). Dle sdělení alternativních operátorů proběhlo první jednání mezi zástupci ČESKÉHO TELECOMU a alternativních operátorů dne 30. května 2002, tj. den po spuštění služby IOL Platinum. Na tomto jednání předložili alternativní operátoři ČESKÉMU TELECOMU svou představu modelu fungování velkoobchodní nabídky – tzv. „Návrh velkoobchodního modelu DSL“, avšak ani na tomto jednání nebyla ze strany ČESKÉHO TELECOMU alternativním operátorům velkoobchodní nabídka učiněna.

Za účelem objasnění postojů všech zúčastněných stran proběhlo dne 26. června 2002 na Úřadě jednání s alternativními operátory a ČESKÝM TELECOMEM. Na tomto jednání ČESKÝ TELECOM uvedl, že řešení požadované alternativními operátory neodpovídá tomu, na jakých principech stojí řešení pro divizi společnosti ČESKÝ TELECOM, která službu IOL Platinum poskytuje. Dle názoru alternativních operátorů prezentovaných na jednání na Úřadě však tato vnitřní složka ČESKÉHO TELECOMU poskytuje koncovým zákazníkům jak službu přenosu dat, tak službu obsahu. Alternativní operátoři dále uvedli, že nabídka předložená dne 18. června 2002 ČESKÝM TELECOMEM – tzv. „ADSL Wholesale CTc Offer“ – by umožnila alternativním operátorům nabízet koncovým zákazníkům pouze službu obsahu a není v ní žádný časový harmonogram či termín předpokládaného učinění jednotlivých konkrétních kroků. Dle vyjádření ČESKÉHO TELECOMU by však požadavky alternativních operátorů byly realizovatelné pouze za předpokladu značných finančních nákladů. Na těchto nákladech se alternativní operátoři dle svého vyjádření byli ochotni podílet.

Na základě skutečností zjištěných v předběžném šetření Úřad zahájil dne 27. prosince 2002 z vlastního podnětu správní řízení se společností ČESKÝ TELECOM. Předmětem tohoto správního řízení bylo posouzení, zda se společnost ČESKÝ TELECOM tím, že nevytvořila podmínky k tomu, aby jiní oprávnění provozovatelé veřejných telekomunikačních sítí mohli poskytovat koncovým účastníkům přístup k širokopásmovým službám sítě Internet

s využitím technologie xDSL (ADSL), a to tak, že tito oprávnění provozovatelé budou poskytovat službu obsahu i službu přenosu dat, dopustila zneužití dominantního postavení.

V rámci správního řízení proběhlo dne 7. ledna 2003 na Úřadě jednání s ČESKÝM TELECOMEM, který uvedl, že po vydání rozhodnutí ČTÚ ze dne 11. listopadu 2002 zahájil práce na referenční nabídce přístupu k ADSL tak, aby byla co nejdříve zveřejněna v Telekomunikačním věstníku, a dále že probíhají jednání s alternativními operátory nad dokumenty, které budou součástí této referenční nabídky. Dle vyjádření ČESKÉHO TELECOMU o tuto nabídku již projevili někteří operátoři zájem a nový model pro ně zřejmě bude do značné míry akceptovatelný. Dále ČESKÝ TELECOM uvedl, že technologie ADSL se instaluje postupně, provoz bude zpočátku možný jen ve třech lokalitách a že nelze očekávat, že v nejbližší době bude pokryto celé území České republiky. ČESKÝ TELECOM také uvedl, že před spuštěním služby IOL Platinum v květnu 2002 skutečně ostatním operátorům velkoobchodní nabídku nepředložil a že první nabídka, která však byla pro alternativní operátory nepřijatelná, byla vypracována a předložena teprve po spuštění služby IOL Platinum.

ČESKÝ TELECOM v závěru jednání konaného dne 7. ledna 2003 uvedl, že dne 18. prosince 2002 podal dle ustanovení § 102 telekomunikačního zákona žalobu proti rozhodnutí ČTÚ ze dne 11. listopadu 2002, čímž toto rozhodnutí nemá podle § 102 odst. 3 telekomunikačního zákona právní účinky. Vzhledem k tomu, že v rámci tohoto správního řízení musí Úřad posoudit, zda na straně společnosti ČESKÝ TELECOM byly či nebyly ospravedlnitelné důvody pro to, že tato společnost nevytvořila podmínky k tomu, aby oprávnění provozovatelé veřejných telekomunikačních sítí mohli poskytovat koncovým účastníkům společnosti ČESKÝ TELECOM přístup k širokopásmovým službám sítě INTERNET s využitím technologie xDSL (ADSL), a to tak, že tito oprávnění provozovatelé budou poskytovat službu obsahu i službu přenosu dat, přičemž tyto důvody mohly spočívat především v oblasti technické, obrátil se Úřad dne 15. ledna 2003 na ČTÚ se žádostí o stanovisko, zda požadavky alternativních operátorů, které předložili společnosti ČESKÝ TELECOM na jaře roku 2002, byly realizovatelné.

ČTÚ ve svém stanovisku ze dne 22. ledna 2003 (spr. spis č.l. 482) uvedl, že ve správním řízení vedeném ve věci poskytování veřejné telekomunikační služby a přístupu k ní za podmínek stanovených v § 38 zákona o telekomunikacích se společností ČESKÝ TELECOM, a.s. na straně jedné a dalšími oprávněnými poskytovateli veřejných telekomunikačních sítí na straně druhé dospěl k závěru, že požadavek těchto alternativních operátorů na poskytování přístupu koncovým účastníkům společnosti ČESKÝ TELECOM k širokopásmovým službám sítě Internet s využitím technologie xDSL (ADSL) je oprávněný. Ve stanovisku ČTÚ je dále uvedeno, že v průběhu zmíněného správního řízení společnost ČESKÝ TELECOM neprokázala technickou nerealizovatelnost řešení propojení telekomunikačních sítí, které navrhovali alternativní operátoři, ani nevyužila možnosti podle § 38 odst. 3 a 4 telekomunikačního zákona, který ji opravňuje odmítnout návrh na propojení sítí, pokud požadované vzájemné propojení neodpovídá technickým parametrům nebo výkonnosti zařízení, která jsou k dispozici.

Za účelem ověření skutečného stavu věci provedl Úřad výslechy svědků z řad alternativních operátorů. Z výpovědí jednotlivých svědků bylo potvrzeno, že ČESKÝ TELECOM skutečně nepředložil těmto společnostem velkoobchodní nabídku na poskytování ADSL, na jejímž základě by alternativní operátoři mohli nabízet koncovým zákazníkům přístup ke službám sítě Internet a přenos dat pomocí technologie ADSL předtím, než ČESKÝ

TELECOM spustil službu IOL Platinum, ačkoli se alternativní operátoři na společnost ČESKÝ TELECOM před spuštěním služby IOL Platinum opakovaně obraceli se žádostí o její vytvoření. Někteří svědci dále potvrdili, že již na jaře roku 2002 vyjádřili ochotu finančně se podílet na realizaci svých požadavků (což vyplývá také z jednání konaného dne 26. června 2002 na Úřadě) a dále uvedli, že jim sice byl ze strany ČESKÉHO TELECOMU dne 18. června 2002 předložen dokument „ADSL Wholesale CTc Offer“, ale že tento dokument nebylo možné považovat za velkoobchodní nabídku, neboť v něm nebyly obsaženy všechny náležitosti velkoobchodní nabídky, jako jsou zejména technické, finanční, kvalitativní, komerční, procesní a cenové podmínky a dále že se jednalo spíše pouze o prezentaci základních principů spolupráce mezi sítí ČESKÉHO TELECOMU a příslušného alternativního operátora. Tento dokument by také dle jejich stanoviska neumožnil ostatním alternativním operátorům nabízet koncovým zákazníkům i vlastní ADSL připojení. Z vyjádření svědků také vyplynulo, že jim ČESKÝ TELECOM v průběhu měsíce ledna 2003 předložil dokument, jenž lze považovat za velkoobchodní nabídku, přičemž tento dokument je již pro některé alternativní operátory přijatelný a je v rámci vzájemných obchodních jednání dále diskutován.

Jak z výše uvedeného vyplývá, vyjádřením ČESKÉHO TELECOMU a výpověďmi svědků bylo prokázáno, že společnost ČESKÝ TELECOM zahájila zkušební provoz technologie ADSL již v průběhu roku 2001. V únoru 2002 ČESKÝ TELECOM v souladu s telekomunikačním zákonem zveřejnil v Telekomunikačním věstníku, částka 02/2002 ze dne 25. února 2002 Všeobecné podmínky pro poskytování veřejné telekomunikační služby IOL Platinum včetně smluvního formuláře, které nabyly účinnosti dne 1. března 2002. Již tedy minimálně na počátku roku 2002 společnost ČESKÝ TELECOM věděla, že hodlá začít poskytovat koncovým zákazníkům služby založené na technologii ADSL včetně předpokládaného termínu spuštění.

Výpověďmi svědků i korespondencí předloženou Úřadu bylo potvrzeno, že společnost ČESKÝ TELECOM byla ze strany alternativních operátorů před spuštěním služby IOL Platinum opakovaně oslovena se žádostí o předložení velkoobchodní nabídky na ADSL služby, přičemž na tyto žádosti buď nereagovala nebo sdělila, že další postup ve vztahu k ostatním operátorům na trhu bude zvážen až po vyhodnocení vlastního komerčního provozu. Bylo tedy prokázáno, že ČESKÝ TELECOM spustil dne 29. května 2002 službu IOL Platinum, aniž by před spuštěním této služby vypracoval velkoobchodní nabídku na její poskytování pro ostatní operátory. Dále bylo prokázáno, že společnost ČESKÝ TELECOM ani po spuštění služby IOL Platinum do vydání rozhodnutí o předběžném opatření ČTÚ nepředložila alternativním operátorům nabídku, která by jim umožnila soutěžit se společností ČESKÝ TELECOM na trhu zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmových technologií xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi.

Právní posouzení případu

Dle § 11 odst. 1 zákona je zneužívání dominantního postavení na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů zakázáno. V případě posuzování chování soutěžitele v dominantním nebo monopolním postavením na trhu zákon reguluje chování takového soutěžitele ve větší míře a jeho chování tak omezuje. Podstata zneužití postavení vychází ze zákazu chování, které by bylo za normálních podmínek přípustné, avšak vzhledem k tomu, že

subjekt v dominantním nebo monopolním postavením má zvláštní odpovědnost vyplývající z potenciální újmy, kterou by jeho chování mohlo způsobit soutěži obecně a zájmům konkurence a spotřebitelů zvláště, je jeho chování nepřípustné. Není tedy sankcionována pouhá existence dominantního postavení, která sama o sobě nezakládá žádný protiprávní stav, ale až zneužití takového postavení, které je v rozporu se zákonem, a jako takové je správním deliktem. Zjistí-li Úřad při výkonu dozoru nebo z jiného podnětu, že došlo ke zneužití dominantního postavení, tuto skutečnost rozhodnutím deklaruje a zároveň tímto rozhodnutím takové jednání do budoucna zakáže.

Jak již bylo výše uvedeno, v průběhu správního řízení bylo prokázáno, že společnost ČESKÝ TELECOM spustila 29. května 2002 provoz služby IOL Platinum, a to bez toho, že by před spuštěním této služby vypracovala a předložila alternativním operátorům tzv. velkoobchodní nabídku. Tím, že společnost ČESKÝ TELECOM dne 29. května 2002 spustila provoz služby IOL Platinum, aniž předtím vypracovala a předložila velkoobchodní nabídku ostatním alternativním operátorům, zabránila vzniku účinné soutěže na trhu zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmových technologií xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi, neboť v důsledku protisoutěžního jednání společnosti ČESKÝ TELECOM, které je popsáno v 1. výrokové části tohoto rozhodnutí, bylo znemožněno ostatním oprávněným provozovatelům veřejných telekomunikačních sítí nabízet koncovým zákazníkům přístup ke službám sítě Internet a přenos dat pomocí technologie ADSL. Alternativní operátoři bez možnosti přístupu k potřebné infrastruktuře, kterou má v držení téměř výhradně ČESKÝ TELECOM, nejsou schopni koncovým uživatelům služby založené na technologii ADSL poskytovat. Postoj ČESKÉHO TELECOMU je neodůvodnitelný, neboť jak bylo v řízení prokázáno, alternativní operátoři opakovaně deklarovali připravenost využívat infrastrukturu společnosti ČESKÝ TELECOM za úplatu odpovídající efektivním nákladům a přiměřenému zisku. Ze stanoviska ČTÚ ze dne 22. ledna 2003 také vyplývá, že společnost ČESKÝ TELECOM neprokázala technickou nerealizovatelnost řešení propojení telekomunikačních sítí, které navrhovali alternativní operátoři, ani nevyužila možnosti podle § 38 odst. 3 a 4 telekomunikačního zákona, který ji opravňuje odmítnout návrh na propojení sítí, pokud požadované vzájemné propojení neodpovídá technickým parametrům nebo výkonnosti zařízení, která jsou k dispozici.

Spuštění služby IOL Platinum ze strany ČESKÉHO TELECOMU bez umožnění současného spuštění této či podobné služby i ostatním operátorům by zřejmě vedlo – za předpokladu nevydání rozhodnutí o předběžném opatření, kterým ČTÚ společnosti ČESKÝ TELECOM uložil povinnost ukončit dnem doručení rozhodnutí o předběžném opatření nabízení a poskytování telekomunikační služby IOL Platinum, jejíž součástí je přístup k širokopásmovým službám sítě Internet s využitím technologie xDSL (ADSL) – k obsazení významné části trhu společností ČESKÝ TELECOM, přičemž alternativním operátorům by se na takto obsazeném trhu již velmi obtížně s ČESKÝM TELECOMEM soutěžilo. Tím, že ČESKÝ TELECOM neučinil velkoobchodní nabídku na ADSL před spuštěním vlastní služby IOL Platinum, neposkytl alternativním operátorům čas potřebný k přípravě jejich vlastních zařízení, čímž získal značnou konkurenční výhodu, neboť zatímco alternativní operátoři by teprve připravovali a testovali s ČESKÝM TELECOMEM svou infrastrukturu, ČESKÝ TELECOM by již získával zákazníky a obsazoval trh.

Při posuzování tohoto jednání společnosti ČESKÝ TELECOM vycházel Úřad z následujících předpokladů.

Subjekt nacházející se v dominantním postavení z tohoto postavení nepochybně profituje a není rozhodující, na základě jakých skutečností tohoto postavení dosáhl. Tedy zda se jedná o skutečnost historicky danou, či takového postavení dosáhl v řádném konkurenčním boji s ostatními soutěžiteli. Pozice takového subjektu je natolik silná, že se může chovat nezávisle nejen na spotřebitelích, ale i na ostatních soutěžitelích. Důkazem pro takový závěr Úřadu je nepochybně především samotný text zákona, konkrétně § 10 odst. 1, který obsahuje poměrně výstižnou definici pojmu dominantní postavení.

K shora uvedenému je třeba doplnit, že pokud subjekt nacházející se v dominantním postavení navíc disponuje nějakou technologií či sítí, která je nutným předpokladem umožňujícím činnost potenciální konkurenci, je pozice takového subjektu o to silnější. Držení technologie či sítě je totiž velmi významnou bariérou pro vstup případných soutěžitelů na daný trh, a to především s ohledem na náklady nezbytné k vybudování obdobné technologie či sítě.

Je proto úkolem Úřadu, aby při posuzování jednání subjektu nacházejícího se v dominantním postavení, který navíc disponuje shora uvedenou technologií či sítí, zamezil takovému chování tohoto subjektu, kterým by byla narušena hospodářská soutěž na daném trhu.

V posuzovaném případě z řízení vyplynulo, že v okamžiku, kdy společnost ČESKÝ TELECOM zavedla službu IOL Platinum a nenabídla potenciálním konkurentům z řad jiných oprávněných provozovatelů veřejných telekomunikačních sítí možnost využití svých veřejných pevných telekomunikačních sítí a širokopásmových technologií xDSL (ADSL), čímž by také tito jiní oprávnění provozovatelé veřejných telekomunikačních sítí mohli nabízet koncovým zákazníkům služby přístupu k obsahu Internetu a přenosu dat na těchto technologiích založené, což by vedlo k vytvoření účinné soutěže vůči společnosti ČESKÝ TELECOM, došlo k narušení soutěže na trhu zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmových technologií xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi, neboť potenciální konkurenti společnosti ČESKÝ TELECOM na tomto trhu byli fakticky z možnosti účinně společnosti ČESKÝ TELECOM konkurovat vyloučeni.

Ve smyslu § 11 odst. 1 zákona lze tedy konstatovat, že toto jednání společnosti ČESKÝ TELECOM vedlo k narušení hospodářské soutěže na trhu zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmových technologií xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi na újmu ostatních oprávněných provozovatelů veřejných telekomunikačních sítí, kteří díky chování společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. nemají možnost služby založené na technologii ADSL nabízet. Újma byla způsobena také koncovým zákazníkům, kteří měli o služby založené na technologii ADSL zájem, avšak díky neochotě ČESKÉHO TELECOMU umožnit tuto technologii využívat ostatním soutěžitelům mohli pro tyto služby využívat pouze společnost ČESKÝ TELECOM bez možnosti využít služeb alternativních operátorů a po vydání rozhodnutí o předběžném opatření ČTÚ jim tyto služby nemohl nabídnout ani ČESKÝ TELECOM.

V konečném důsledku tedy jednání společnosti ČESKÝ TELECOM vedlo k situaci, kdy žádný z potenciálních konkurentů a ani žádný ze zákazníků, a to jak potenciálních, tak stávajících zákazníků společnosti ČESKÝ TELECOM již tuto službu užívajících, nemohl nadále službu přístupu ke službám sítě Internet za užití širokopásmových technologií xDSL (ADSL) využívat.

Vyjádření účastníků řízení k podkladům rozhodnutí a ke způsobu jejich zjištění

K podkladům rozhodnutí a ke způsobu jejich zjištění se společnost ČESKÝ TELECOM, a.s. vyjádřila na Úřadě dne 20. února 2003 a písemně dne 24. února 2003.

Ve svém vyjádření na Úřadě společnost ČESKÝ TELECOM uvedla, že v lednu 2003 byl všem alternativním operátorům a ISP zaslán návrh referenční nabídky pro přístup k síti za využití technologie ADSL a že tato referenční nabídka byla zveřejněna v únorovém čísle Telekomunikačního věstníku, což je dle ČESKÉHO TELECOMU dokladem toho, že ČESKÝ TELECOM vyřešil všechny technické problémy, které s přístupem k síti pro alternativní operátory/ISP existovaly v roce 2002. Dále společnost ČESKÝ TELECOM uvedla, že již byla ukončena jednání o uzavření smlouvy o přístupu k síti za použití technologie ADSL se 4 alternativními operátory/ISP, přičemž se předpokládá, že přístup k síti ČESKÉHO TELECOMU bude alternativním operátorům a ISP umožněn od počátku března 2003. Tento přístup k síti podle referenční nabídky uveřejněné v Telekomunikačním věstníku č. 2/03 bude dle ČESKÉHO TELECOMU umožňovat alternativním operátorům/ISP poskytovat službu obsahu i přenosu dat. Společnost ČESKÝ TELECOM své vyjádření doplnila dne 24. února 2003, kdy zaslala Úřadu seznam společností, se kterými uzavřela k 24. únoru 2003 smlouvy o přístupu k síti ČESKÉHO TELECOMU využívající technologie ADSL.

Tyto skutečnosti Úřad zohlednil při stanovení výše pokuty.

K podkladům rozhodnutí a ke způsobu jejich zjištění se společnost Aliatel vyjádřila písemně dne 24.2.2003.

Ve svém vyjádření společnost Aliatel uvádí, že za klíčové a prokázané považuje, že alternativní operátoři požadovali velkoobchodní nabídku služeb obsahu a přenosu dat, které využívají technologii ADSL, již v období, které předcházelo ohlášení služby IOL Platinum.

Dále společnost Aliatel ve svém vyjádření konstatuje, že tvrzení společnosti ČESKÝ TELECOM o nemožnosti poskytnout požadované propojení, resp. poskytnout takové propojení za vysokých finančních nákladů není ze strany společnosti ČESKÝ TELECOM nijak doloženo.

K shora uvedenému Úřad konstatuje, že jak otázku požadavku alternativních operátorů na předložení tzv. velkoobchodní nabídky ze strany společnosti ČESKÝ TELECOM, tak otázku možnosti či nemožnosti poskytnout požadované propojení vzal v úvahu při hodnocení jednání společnosti ČESKÝ TELECOM v tomto rozhodnutí.

V další části vyjádření společnost Aliatel zaujímá stanovisko k jednání společnosti ČESKÝ TELECOM v období od listopadu roku 2002 do února 2003 s tím, že navrhuje doplnění spisu o hodnocení referenční nabídky společnosti ČESKÝ TELECOM, která byla zveřejněna v Telekomunikačním věstníku 2/2003. Podle názoru společnosti Aliatel tato referenční nabídka nesplňuje požadavky alternativních operátorů, ani požadavky vyslovené Českým telekomunikačním úřadem.

K této části vyjádření Úřad konstatuje, že porušení § 11 odst. 1 zákona Úřad shledal v jednání společnosti ČESKÝ TELECOM v období, které končí dnem 27. června 2002, tj. dnem vydání rozhodnutí o předběžném opatření ČTÚ, kterým byla společnosti ČESKÝ

TELECOM uložena povinnost ukončit dnem doručení rozhodnutí o předběžném opatření nabízení a poskytování telekomunikační služby IOL Platinum, jejíž součástí je širokopásmový přístup s využitím technologie xDSL (ADSL). Posouzení toho, zda referenční nabídka zveřejněná v Telekomunikačním věstníku 2/2003 je či není v souladu s požadavky ČTÚ či alternativních operátorů, spadá výlučně do pravomocí ČTÚ.

Lze tedy uzavřít, že vyjádření společnosti Aliatel ze dne 24. února 2003 nepřineslo žádné skutečnosti či důkazy, které by Úřadu již nebyly známy z dosavadního průběhu správního řízení.

Po posouzení všech důkazů jak jednotlivě, tak ve vzájemných souvislostech, Úřad dospěl k závěru, že účastník řízení společnost ČESKÝ TELECOM zneužila své dominantní postavení na trhu zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmových technologií xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi tak, jak je uvedeno v 1. výrokové části.

Odůvodnění výše pokuty

Podle ustanovení § 22 odst. 2 zákona může Úřad soutěžitelům, kteří úmyslně nebo z nedbalosti porušili zákaz zneužívání dominantního postavení stanovený v § 11 zákona, uložit pokutu do výše 10 000 000,- Kč nebo do výše 10 % z čistého obratu dosaženého za poslední ukončený kalendářní rok. Při rozhodování o výši pokuty Úřad přihlédne zejména k závažnosti, případnému opakování a délce trvání porušování zákona. Výše pokuty v mezích stanovených zákonem závisí na správním uvážení Úřadu.

Jakkoli je výše pokuty věcí správního uvážení, samotná sankce (pokuta) nemůže stát mimo vlastní důvody porušení zákona. Pouze konstatování o porušení zákona, vycházející z provedeného šetření a dokazování, předurčuje odůvodněnost uložení pokuty.

Úřad tedy především konstatuje, že v průběhu správního řízení bylo prokázáno, že k jednání, které je popsáno v bodě 1. výroku tohoto rozhodnutí, skutečně došlo. Stejně tak má Úřad za prokázané, že tímto jednáním bylo porušeno ustanovení § 11 odst. 1 zákona. Podmínky pro uložení pokuty jsou tedy dány.

V posuzovaném případě Úřad přihlédl při zvažování výše pokuty především k tomu, že společnost ČESKÝ TELECOM je subjektem, který již působí na trhu velmi dlouhou dobu, je tedy dostatečně obeznámena s právním řádem platným na území České republiky, a to včetně zákona o ochraně hospodářské soutěže.

V průběhu správního řízení nebylo prokázáno, že jednání společnosti ČESKÝ TELECOM konkretizované v bodě 1. výroku tohoto rozhodnutí, bylo vedeno úmyslem narušit hospodářskou soutěž na trhu. Nicméně s ohledem na výše uvedené dlouhodobé působení společnosti ČESKÝ TELECOM na trhu lze konstatovat, že v daném případě jde ze strany společnosti ČESKÝ TELECOM přinejmenším o jednání, které vykazuje znaky jednání nedbalostního.

To, že společnost ČESKÝ TELECOM je obeznámena se zákonem o ochraně hospodářské soutěže, vyplývá mimo jiné i z toho, že v minulosti již Úřad vedl se společností ČESKÝ TELECOM správní řízení, a to správní řízení S 104/99, kterým prokázal společnosti

ČESKÝ TELECOM porušení zákazu zneužívat dominantní postavení uvedeného v ustanovení § 9 odst. 3, tehdy platného zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v platném znění.

Dále Úřad přihlédl ke skutečnosti, že společnost ČESKÝ TELECOM jednáním popsaným pod bodem 1. výroku tohoto rozhodnutí znemožnila potenciálním konkurentům vstup na trh a tím rozvoj zdravého konkurenčního prostředí, z něhož by v konečném důsledku musel profitovat spotřebitel, v oblasti, kterou je rychle se rozvíjející oblast služeb poskytovaných prostřednictvím internetové sítě. Pro potenciální konkurenci znamená každé zdržení, způsobené neochotou společnosti ČESKÝ TELECOM učinit ostatním oprávněným provozovatelům veřejných telekomunikačních sítí velkoobchodní nabídku na poskytování služeb založených na xDSL (ADSL) technologiích, která by jim umožnila jak přenos obsahu, tak přenos dat, značné snížení možnosti účinně konkurovat. Na druhé straně toto chování ještě zvětšuje výhodu, kterou společnost ČESKÝ TELECOM již tak má a která plyne z jejího dominantního postavení na trhu, umocněného vlastnictvím potřebné technologie či sítě. Úřad vzal v této souvislosti rovněž v úvahu, že ze strany potenciálních konkurentů byla deklarována ochota podílet se finančně na zpřístupnění potřebné technologie či sítě.

Úřad dále konstatuje, že tímto chováním ČESKÉHO TELECOMU byla kromě újmy ostatním soutěžitelům způsobena také újma koncovým zákazníkům. Jedná se jednak o zákazníky, kteří již začali služby ČESKÉHO TELECOMU založené na technologii ADSL používat po spuštění služby IOL Platinum do data vydání rozhodnutí o předběžném opatření ze strany ČTÚ. Vydáním tohoto rozhodnutí bylo ukončeno poskytování předmětné služby společnosti ČESKÝ TELECOM a koncoví zákazníci tak byli odkázáni buď na jiné technologie umožňující přístup ke službám sítě Internet a přenos dat, nebo nemohli přístup ke službám sítě Internet a přenos dat využívat vůbec. Újma byla také způsobena koncovým zákazníkům, kteří měli o poskytování služeb vysokorychlostního přístupu k Internetu pomocí technologie ADSL zájem, avšak díky neochotě ČESKÉHO TELECOMU umožnit tuto technologii využívat ostatním soutěžitelům jim tyto služby nemohl po vydání rozhodnutí o předběžném opatření nabídnout ani ČESKÝ TELECOM, ani jiní alternativní operátoři.

Úřad také zohlednil skutečnost, že ČESKÝ TELECOM nebyl ochoten předložit odpovídající velkoobchodní nabídku ani poté, co byl ze strany alternativních operátorů o její předložení opakovaně požádán, ačkoli jako společnost v dominantním postavení měl velkoobchodní nabídku pro ostatní společnosti vypracovat ještě před spuštěním své vlastní služby IOL Platinum. ČESKÝ TELECOM ani nepozastavil poskytování své služby IOL Platinum poté, co ostatní alternativní operátoři požadovali předložení této nabídky a ani poté, co bylo ze strany ČTÚ se společností ČESKÝ TELECOM zahájeno v dané věci správní řízení.

Při rozhodování o výši pokuty Úřad přihlédl i ke stanovisku ČTÚ jako regulátora pro oblast telekomunikací, který uvedl, že na straně společnosti ČESKÝ TELECOM neexistovaly žádné objektivně ospravedlnitelné důvody pro to, aby odmítl požadavky potenciálních konkurentů na předložení tzv. velkoobchodní nabídky.

Všechny výše uvedené skutečnosti svědčí v neprospěch společnosti ČESKÝ TELECOM. Vzhledem k závažnosti porušení zákona Úřad nevyužil možnosti uložit výši pokuty do výše 10 000 000 Kč, ale při stanovení její výše přihlédl k čistému obratu společnosti ČESKÝ TELECOM za rok 2001.

Na druhé straně Úřad konstatuje, že společnost ČESKÝ TELECOM po celou dobu správního řízení s Úřadem spolupracovala a bez nežádoucích průtahů předkládala veškeré potřebné podklady. Úřad při svém rozhodování zohlednil také skutečnost, že ve správním řízení bylo prokázáno, že společnost ČESKÝ TELECOM zejména v posledních měsících vyvíjela snahu spolupracovat s ostatními alternativními operátory a ISP na vytvoření odpovídající velkoobchodní nabídky a že již byly s některými společnostmi uzavřeny smlouvy, na jejichž základě budou moci i konkurenti společnosti ČESKÝ TELECOM umožňovat koncovým zákazníkům sítě společnosti ČESKÝ TELECOM přístup ke službám sítě Internet a přenos dat za užití širokopásmových technologií xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi.

Po vyhodnocení všech shora uvedených skutečností proto Úřad dospěl k závěru, že v daném případě pokuta uložená ve výši 23 000 000 Kč splní jak úlohu represivní, tak i roli preventivní a vzhledem k finanční situaci společnosti ČESKÝ TELECOM nebude pro společnost ČESKÝ TELECOM likvidační.

Poučení o opravném prostředku

Podle ustanovení § 61 odst. 1 správního řádu lze proti tomuto rozhodnutí do 15 dnů ode dne jeho doručení podat rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže prostřednictvím Úřadu. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

Ing. Jana Konopiská
ředitelka odboru

Rozhodnutí obdrží:
ČESKÝ TELECOM, a.s.
JUDr. Marie Lutovská
Olšanská 55/5
130 34 Praha 3

Ing. Petr Štajner
Úzká 674
250 92 Šestajovice, Praha-východ